GRADSKA BIBLIOTEKA
JURAJ ŠIŽGORIĆ
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Splitsko izdanje (I)

TRIBUNA

Poštarina plaćena

IZLAZI SVAKI DAN
UPRAVA: Šibenik ulica Episkopa Milaša.
UREDNIŠTVO: Šibenik, ul. Ep. Milaša. Telef. 47.
PRETPLATA mes. d. 25, za inostranstvo din. 35.
Primerak 1.- din.

GODINA V | RUKOPISI se ne vraćaju. | Subota 6 marta 1937 | ČEKOVNI RAČUN Zagreb 46.798 | BROJ 55

Snagu Čehoslovačke dokazuje

čehoslovačko-njemački sporazum

Prag, marta 1937.

(Od našeg dopisnika)

Rešiti prvu i najvažniju etapu čehoslovačko-nemačkog izravnanja za tako kratko vreme, kako je to pošlo za rukom sadašnjoj vladi g. Hodže, to je besumnje majstorsko delo političkog rada. Mora se oceniti naročito zbog toga što je uspelo u sadašnjoj zategnutoj atmosferi i u vremenu, kad su kako unutrašnja, tako i inostrana agitacija i propaganda dnevno potkopavale uslove za svaku konstruktivnu saradnju u manjinskim pitanjima.

Rezultat češko-nemačkog sporazuma je ne samo pobeda aktivističkih struja kod čehoslovačkih Nemaca, to je ujedno i pobeda čehoslovačke države nad centrifugalnim snagama. To je pobeda zdravog razuma i političke pronicljivosti nad sentimentalnim radikalizmom i netolerancijom. To nešto znači u sadašnjem stanju psihoze u Evropi uopšte i u srednjej Evropi specijalno.

Dalje je dobro što se ne ostaje samo na tih nekoliko tačaka, kojih se sporazum direktno tiče (uređenje ječ-

Dr. BENEŠ

ne prakse s opštinama sa manje od 3000 stanovnika, učestvovanje mesnih radnih snaga u javnim radovima u krajevima narodnosno mešovitim, primanje nemačkih građana u nekojim granama javne uprave itd.) nego se nastavlja efikasna pomoć industrijama nemačkih krajeva (staklo, proculan, tekstil itd) koje su krizom najviše pogođene. Tim pomaganjem ekonomskog oživljenja krajeva, najviše pogođenih izvoznom krizom, tj. poboljšanjem njihovih izvoznih mogućnosti, poboljšaće se ne samo socijalna situacija nemačkih krajeva: time će se poboljšati i opšta privredna situacija države, ako dođe do povećanja izvoza i time do poboljšanja plaćevne bilansije čehoslovačke države.

Isto tako je od velikog značaja, što svako poboljšanje u granama, koje nisu u vezi s oružjem (staklo, porculan, alati itd.) jača ujedno stabilnost dolazeće ekonomske konjukture u Čehoslovačkoj i obezbeđuje je od eventualnog posrtanja, do kog bi moralo doći da se u pretežnoj meri zasniva na ratnoj industriji.

Ekonomsko poboljšanje u tipičnim krajevima krize pretstavlja najbolje oružje protiv preteranog radikalizma, bilo socijalnog ili nacionalnog, u onim mnogobrojnim slojevima, kod kojih ta kav radikalizam ne proističe samo iz čiste ideologije, nego ga uglavnom jača kriza i izazvan je nazorom, da poboljšanje ne mogu doneti metode aktivnog konkretnog rada, nego samo radikalni prevrati.

S te tačke gledišta moramo visoko ceniti uspelo Češko-nemačko izravnanje čemu je doprinela vlada g. Hodže.

Čehoslovačka vlada je tim sporazumom dokazala svoju snagu. Jer to je ona koja dolazi s inicijativom i programom i u minoritskim pitanjima, čije rešenje u obim taborima nailazi na tolike smetnje.

A prava državnikova snaga se i da nas ispoljava u prvom redu strpljivim ostvarivanjem pozitivnog programa. Takav postupak znači za unutrašnje i međunarodno umirenje više, nego politike iznenađenja, junačkih reči i neočekivanih preokreta.

R. Č.

Narodna skupština

Budžet Ministarstva vojske primljen aklamacijom

BEOGRAD, 6 marta (g) Na jučerašnjem zasijedanju Narodne skupštine primljen je budžet Ministarstva trgovine i industrije. Zatim se prešlo na pretres budžeta Ministarstva vojnog. Opširan ekspoze dao je Ministar vojni general gosp. Marić P. saslušanom ekspozeu svi šefovi parlamentarnih grupa dali su izjave da se budžet primi aklamacijom Skupština je zatim aklamacijom i jednoglasno primila budžet Ministarstva vojske i mornarice.

Prešlo se zatim na pretres budžeta Ministarstva građevina. Ministar građevina g. dr. Marko Kožul podnio je ekspoze koji je trajao do kasno u veče ime je jučerašnja sjednica zaključena.

Jutros je počeo pretres budžeta Ministarstva građevina. Javilo se više govornika.

BEOGRAD, 6 marta (g) Ekspoze jugoslovenskog ministra spoljnih poslova g. dr Stojadinovića o spoljnoj politici Jugoslavije popratilo je cela svetska štampa opširnim i povoljnim komentarima. Francuska, čehoslovačka, rumunjska i bugarska štampa, pored ostalih, doneli su govor dr Stojadinovića skoro u celosli na naslovnoj strani, popraćen komentarima.

Rumunjska štampa naročito podvlači činjenicu da su ekspozei ministara gg. Stojadinovića, Kroftе i Antoneska naročito u stavkama o Maloj antanti jasni bez ikakve dvomislenosti.

ŽENEVA, 6 marta (r) Cela švajcarska štampa na svojim prvim stranama donosi ekspoze dr. M. Stojadinovića i komentariše ga kao najveći događaj dana. Listovi podvlače da je dr Stojadinović i njegovć vlada nastavila politiku blaženopočivšeg Kralja Ujedinitelja.

PRAG, 6 marta (r) Vlada je donijela odluku da Pretsjedniku repuplike predloži dijelomičnu amnestiju političkih krivaca prigodom rodjendana T. G. Masarika.

RIM, 6 marta (r) Sinoć u 6 sati pretsednik italijanske vlade g. Musolini primio je jednu grupu od preko sto američkih turista pretstavnika raznih kulturnih udruženja USA.

Francuska pred velikim finansijskim poteškoćama

PARIZ, 6 marta (r) Početkom naredne sedmice počinje upisivanje novog unutarnjeg zajma. U vezi s tim večeras će na pariškom radiju održati govor pretsjednik vlade g. Leon Blum, a u nedjelju u 7 sati na večer lično pretsjednik Repuplike g. Lebren.

Savjet Male antante

sastaje se u Beogradu 5 aprila

Sastanak g. dr Beneša i Kneza-Namjesnika

BEOGRAD, 6 marta. (g) Danas se saznaje da je preciziran datum dolaska predsjednika čehoslovačke republike dr. Eduarda Beneša u Beograd za 5 i 6 sati aprila. Tom prilikom predsjednik dr. Beneš sastaće se sa Nj. Vis. Knezom Namjesnikom Pavlom. Za ovaj dan biće priredjene velike manifestacije koje će dati oduška prijateljstvu i istinskoj saradnji dvaju bratskih naroda. U isto vrijeme sastaće se u Beogradu i stalni savjet Male Antante.

Obustavljeno naoružanj. Engleske

LONDON, 6 marta [h]. Akcioni odbor za mir jučer je zasjedao podpredsedništvo Loida Džordža i posle svestrane diskusije donio jednoglasni zaključak da se odbije predlog o naoružanju Engleske.

Pred isticanjem marokamskog problema

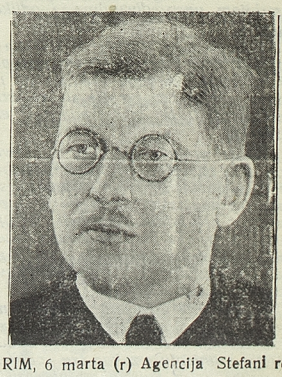
PARIZ, 6 marta (h) »Eko d Paris« piše da je nacionalistička vlada u Salamanki uputila protest vladi u Parizu u kome je optužuje da izaziva pobune u Španskom Maroku. Kako bi time našla opravdanje za svoje mešanje u španski građanski rat. Njena je težnja da pred evropsku javnost ponovo iznese marokanski preblem.

Diplomatski krugovi u Francuskoj iznenađeni su ovim teškim provokacijama generala Franka.

Mnogi listovi pišu da se sprema oružani upad u francuski Maroko. Ovaj bi incident imao vrlo teške i komplikovane posljedice.

LONDON, 6 marta (r) Danas se sastaje odbor za nemješanje u španski gradjanski rat koji će pretresti svještaj tehničkog pododbora o organizaciji službe za kontrolu španskih obala.

Kancelar Sušnik ipak ide u Rim

RIM, 6 marta (r) Agencija Stefani registruje pisanje »Đornale d'Italija« u vezi dolaska austrijskog kancelara u Rim. List potvrdjuje posjetu g. dr Sušnika za prvu polovinu aprila, ali napominje da ova posjeta nema nikakve naročite važnosti, već je obična posjeta državnika prijateljskih zemalja kakve su bile i do sada.

Studentski nemiri u Rumuniji

Rumunska vlada je administrativnim putem naredila da se zatvore svi studentski domovi i ujedno je podnela parlamentu zakonsri predlog o reviziji autonomije univerziteta. To su za nastalu unutrašnju situaciju tako važni događaji, da se mogu svatiti samo u uknpnom kontekstu toga, što se u Rumuniji odigralo u poslednje vreme. Suština stvari je već poznata iz telegrafskih vesti, ali često mogu izazvati baš suprotne pretstave o pravom stanju stvari.

Znalan deo rumunskih studenata se već davno našao u političkoj struji, koja je nikla 1922 godine i koja se od likovala oštrim antisemitizmom. »Pokoljenje iz 1922 godine«, kako se taj pokret nazivao, ostalo je u toj struji sve do danas i sama mu se pridružio i krajnje desničarski pokret „Gvozdena garda“. Posle ubitstva ministra pretsednika J. Duke „Gvozdena garda“ je raspušlena, ali je stvarno živila i dalje pod okriljem stranke »Sve za zemlju«. Njezini članovi su se nazivali legionari, a šef im je bio »kapetan« Zelea Codreanu. Otkako je u Nemačkoj na vlasti nacionalni socijalizam legionari su postali kuražniji. Codreanu je napisao knjigu, koja imitira Hitlerovu knjigu „Mein Kampf“ i stranka je počela na sve moguće načine provocirati vladu organiziranjem studentskih nemira i antisemitskih izgreda.

Kad su Rumuniju prevezeni poemrtni ostatci dvojice legionara Moce i Marina (njihov pogreb je izazvao poznati diplomatski konflikt, kad su pretstavnici nemačkog, italijanskog, japanskog i bivšeg španskog poslanstva zvanično učestvovali u pogrebu privatnih lica) legionari su nhvatili na ulici siudenta Radulesca, jednog od voda studentskog demokratskog krila, koji je otišao od legionara i protestirao protiv toga što je pogreb dvojice legionara poginulih u Španiji zloupotrebljen u partijske svrhe, odvukli su ga u studentski dom, saslušavali i samovoljno osudili na 25 udaraca mokrim užetom. Ujedno su po ulicama grada izlepili proklamaciju, punu napadaja na vladu.

Treba podvući, da se i u Rumuniji, kao svuda, publika ponaša prema studentima s dosta naklonosti. Time se može protumačiti da prema „pokoljenju iz 1922 godine“ nisu preduzimane oštre mere, te je tako došlo do toga da je ta omladina osnovala sopstvenu policiju i pravosgđe, organizirala se u vojnim formacijama sa specijalnom hijerarhijom, unapređivanjima i odlikovanjima.

Međutim posle tih događaja vlada je odlučila, da u benevolentnom postupanju prema studentima ne prelazi izvesne granice, tim pre što su se studentima pridružili mnogi politrčki ekstremisti.

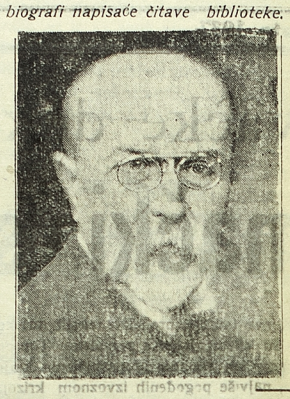
Ministri unutrašnjih dela i pravde koji nisu na vreme preduzeli pozrebne mere, napustili su svoje rešore i resor ministra unutrašnjih dela je preduzeo ministar pretsednik Tataresca. Za njegovog zamenika je naimenvvan energički prefeet bukureštanske policije general Marinescu, koji uživa lično poverenje kralja Karola.

Te promene dokazuju da vlada namerava da svima silama spreči ispade desničarskih ekstremista i da u buduće strogo primjenjuje zakon za odbranu poretka i mira, koji zabranjuje egzistenciju militariziranih političkih organizacija.

U tom smislu su svima prefektima i prokuratorima u zemlji poslane potpuno odredene instrukcije. Studenti, koji su u Bukureštu i Černovicama naročito jako povredeli zakon, predani su vojnom sudu. (c)

T. G. MASARIK

Sutra slavi prezident T. G. Masarik 87 godišnjicu svoga života Iznijeti lik jedne veličine kakva je Toma Masarik nije moguće u jednom kratkom novinskom natpisu. O njemu, o njegovom životnom djelu, o njegovog ideologiji koju je on izgradio u borbama za oslobodjenje svoga naroda, istoričari i biografi napisaće čitave biblioteke. I

me presidenta Masarika oličava istorijsko stremljenje jednog naroda pod tudinom Sloboda Čehoslovačkog naroda, Čehoslovačka republika, njezina današnja snaga i značaj to je sve Masarik sam.

Veliki duh Masarika nije ostao monopol njegovog naroda, jer je Masarik svojim delima pokazao da je čovek i kao takav celog svog života radio na napretku čovečanstva, naročito na polju očuvanja mira. Ako Jugoslavija ima ijednog prijatelja van svojih granica to je u prvom redu Tomaš Masarik. Nekoliko markantnijih momenata iz njegovog života usko su povezani sa istorijom našega naroda. Nesamo to nego je president Masarik još kao profesor praškog Univerziteta odgojio čitavu jednu generaciju naših studenata iz koje su se regrutovali mnogi naši istaknuti političari i javni radnici.

Registrirajući i ove godine godišnjicu njegovog rodjenja mi mu želimo sve najbolje kličići mu: Živio!

VELIKOM MASARYKU

povodom njegove 87-godišnjice života

7. III. 1850 — 7. III. 1937.

Ko velebno sunce za dalekom gorom svanuća
Ti ostade dugo u zatišju promišlja Tvoga,
Ko zvijezda u mraku, ko iskra u potaji vruća —
Neshvaćeni genij i svijeta i naroda svoga.

Al val Tvojih snova u toploj Ti pjenio duši,
O ivice puste zapljuskujuć mozga i krvi;
Ko rušitelj laži Ti zastavnik postate prvi
I snaga je Tvoja svud prepreke stala da ruši.

Ti digo si barjak sred smrznutih staza i druma
Ne sustajuć nikad, ne znajući pretnja ni strava;
U veliču pravde, u jačini srca i uma
Svud Tvoja se vedra nad ponorom dizala glava.

U grudima Tvojim sveđ novo je nicalo cvijeće,
Sa usana biser na ledinu sipio sjajni;
Religije Tvoje svud duh je Tvoj žario bajni —
Ti postade prorok i apostol mira i sreće.

Sa baklje Ti iskra na rodnoj osvijetlila grudi
I dizala plamen i žarila dušu na muci;
Na vatri života svud Tvoji se grijali ljudi
I gledali Tebe ko Hrista sa palmom u ruci.

Ti pošo si dalje i vjerom u pravdu i Boga
Mašklinom si svijesti svud avetne rušio gore,
Da iskopaš sunce, što tuđe je grijalo dvore,
Da vikneš slobodu sa Golgote naroda svoga.

I zadrhta zemlja i stijene raspukoše gorde,
Zatutnjiše gromi svud umjetne rušeći svode,
Zanijemila krila orlušina tuđinske horde
I nad tminom ropstva osvijetlilo sunce slobode!

To Tvoja je duša, što plamna nad zemljom Ti gori,
To Tvoje je sunce, što nikad omrknuti neće!
Nek sjaje Ti dugo, u zrakama mira i sreće
Sa veličja Tvoga nek svijetle nam slavenski dvori!

Šibenik, 6 marta 1937. *JOS. A. KRALJIĆ*

Koncerat „Kola“ u čast svoga pokrovitelja

Šibenik, 6 marta

Po već tradicijonalnom običaju, 13. marta večer t. g. prigodom proslave 87 godišnjice g. Dr T. G. Masaryka Presidenta Oslobodioca Čehoslovačke Republike, održaće se u Gradskom Kazalištu svečani vokalno-instrumentalni koncerat u priredbi M. F. D. „Kola“, a uz sudjelovanje velikog sinfonijskog orhestra Mornaričke Muzike. Pjevački dio programa sastavljen je od kompozicija i harmonizovanih narodnih pjesama po J. Gotovcu, O. Jozefoviću, J. Vihovskom B. Bersi, J. Hatze, D. Hristovu (bugarske narodne pjesme), B. Pokorny, J. Skroupu i C. Juneku. (čehoslovačke narodne pjesme). Zborom dirigira g. prof. M. Stipičević. Sinfonijski orhestar pak, kojim će dirigirati g. viši vojni kapelnik-potpukovnik Mo Ivo Čižek izvodiće: uvertiru »Mesečarka“ od Zajca, valcer iz opere „E. Onjegin“ od Čajkovskog, »Bugarski ples br. 1« od Šebeka, „Slovenski ples br. 4“ od Dvoržaka i „Zo Slovenska« od Maly-a, ko ja je posvećena Prezidentu g. Dr G. Masaryku, a koja se po prvi put izvađa u našem gradu.

Za ovaj koncerat već sada vlada veliki interes, jer će ovo biti jedini nastup pjev. zbora »Kola“ u našem gradu prije njegovog odlaska po Vojvodini.

S druge strane pak, u gradskim muzičkim krugovima, oduševljeno je pozdravljena inicijativa »Kola“. da u koncertu sudjeluje komplektni orhestar Mornaričke Muzike pod vodstvom uvaženog dirigenta g. potpukovnika I. Čižeka, koji je, kako je poznato, rodom Čeh, te baš ove godine slavi jubilej svog požrtvovnog nacionalnog i plodosnog kulturnog rada. Pošto je taj jubilej već proslavljen u užem krugu Maestrovih prijatelja i poštovaoca, večeri 13. marta t. g. pružiće se prilika svim našim sugrađanima — ljubiteljima muzičke umjetnosti da pozdrave uvaženog jubilarca i da uživaju umjetničkom muziciranju vrijednog sinfonijskog orhestra Mornaričke Muzike, koji će se tom prigodom također po prvi put predstaviti našoj široj javnosti. (s)

Nagradjeno poštenje

Za fizičkog radnika, zanatliju, pa i činovnika nije nikakva rijetkost kad se kaže da je nezaposlen, međutim, malo čudno zvuči kad jedan inženjer i to u Americi iz ranijih godina ostane bez zaposlenja.

Pa ipak se to dogodilo nekom Diku Starviku. Kad je on jednoga dana šetao besposlen ulicama Čikaga našao je jednu dobro nabijenu novčarku. Otvorivši je našao je mnoštvo krupnih novčanica i jednu ispravu iz koje se vidjelo ko je vlasnik. Storvik nije razmišljao, krenuo je odmah u tome pravcu i predao novčarku onome čija je. To je bio jedan veliki industrijalac, koji raspita nalazača o njegovom stanju i kad saznade da je besposlen, a cijeneći njegovo poštenje, ponudi mu jedno dobro miesto u jednome od svojih preduzeća. Stornik na to rado pristade, a poslije kratkog vremena bi postavljen i za jednog od direktora industrijalčevih.

Nije prošlo dugo, pa bogataš umre, ali radosnom iznenađenju Dika Storvika nije bilo kraja kad mu saopštiše da je on jedini nasljednik sveukupnog imanja svog bivšeg poslodavca.

Istina, Stornik je dokazao svoje poštenje donijevši novac onome koga je izgubio, bio je za to nagrađen zaposlenjem i postavljanjem na vodeće mjesto, ali glavni uzrok njegovoj sreći svakako je osobenjaštvo onoga industrijalca, koji je smatrao da taj koji se pokazao kao pošten, iako je bio siromah treba da bode jedini njegov nasljednik.

Bombe neće da eksplodiraju

Dopisnik jednog francuskog lista iz Španije piše o slijedećem čudu. Na baziliku Djevice od Pilara palo je pet bombi i nijedna nije eksplodirala. Svih pet bile su pune, ali su svih pet ugasile. Vojnici ovo smatraju velikim čudom.

Manje hrane — duži život

Bezbroj puta su ljekari utvrdili da čovjek jede mnogo više nego što treba, mnogo više nego što to potrebe njegovog organizma u stvari iziskuju. Na taj način skoro svi ljudi pate od preopterećenosti organa za varenje, usljed čega se nameće pojačani rad i srcu i drugim unutarnjim organima. Tako dolazi do teških oboljenja, za koje treba kriviti samo pohlepnost i neumjerenost u jelu.

Engleski ljekar dr Džek N. Nikolson tvrdi da bi čovjek u normalnim prilikama mogao da se zadovolji trećinom onoga jela, koje on stvarno pojede. (Dr Nikolson misli na engleske prilike, jer Englezi su poznati kao narod koji najviše od sviju naroda jede). Engleski ljekar misli da bi ljudi mnogo dulje živili i mnogo manje bolovali od raznih teških unutarnjih bolesti, kad bi svoju dnevnu ishranu smanjili na polovinu.

Podmirite pretplatu!

KROZ SPLIT

☐ ODLAZAK BISKUPA U ZAGREB. Sutra putuje u Zagreb splitski biskup preuzv. g. dr Bonefačić, da prisustvuje posvećenju g. dra Ujčića za nadbiskupa beogradskog. Posvetu će obaviti zagrebački nadbiskup dr Bauer. [p]

☐ UHAPŠENJE POD SUMNJOM SAUČEŠNIŠTVA. Poznato je, kako je na grozan način u Gornjim Kaštelima otrag kraćeg vremena ubijen 50 godišnji seljak Ivan Britvić. Ubijstvo Britvića naručila je njegova žena, a zločin je izvršio seljak Marko Matas-Petleša za obećanih, a ne isplaćenih 200 d. Istragom se zločin otkrio, te su bili uhapšeni Marija Britvić, žena ubijenog, ubojica Marko Matas-Petleša i Nikola Živković, ljubavnik Britvićeve. Sada je pod sumnjom da je za zločin znala i pomogla njegovo pripremanje uhapšena i Antica Čurlin, stara 68 g. [c]

☐ POVRATAK NAČ. TEHNIČKOG ODELENJA. Načelnik tehničkog odelenja Banske uprave g. inž. Stella povratio se je iz Beograda, gdje je boravio ciljem, da bi nadležne faktore mogao zainteresovati potrebama naših krajeva, izgradnjom zagorskog vodovoda, zgrade Gimnazije itd. [p]

UMJETNE OČI
izradjujemo kao naravne za naše pacijente
F. Ad. Müller Söhne, Wiesbaden.
U SPLITU: Hotel „Slavija"
dne 15 marta 1937

☐ NOVO KUPALIŠTE GRADIĆE SE NA BAČVICAMA. G. Inž. Kargotić, nač. Splita sazvao je konferencu, kojoj su prisustvovali i članovi Pensionog fonda opć. činovnika, pretsjedništvo udruženja opć. činovnika, itd. Na redu je bio pretres pitanja izgradnje novog kupališta na Bačvicama. Zaključeno je, da se maknu potrebna sredstva za gradnju novog kupališta. Sredstva za gradnju dače Pensioni fond opć. činovnika u visini od 1.200.000 dinara. Radi nemogućnosti i pomanjkanja sredstava za sada neće se ostvariti plan arhitekta Horvata. Radovi će se otpočeti odmah da kupalište bude gotovo do nastupajuće ljetne sezone. (c)

☐ BROJ ROĐENIH, VJENČANIH, BOLESNIH i UMRLIH. U Gradskom poglavarstvu održana je sjednica zdravstvenog otsjeka pod pretsjedanjem g. dra Čulića, a istoj su prisustvovali gg. dr Zavorović, dr Tomaseo, prota S. Urukalo, Jozo Ozretić, Ciciljani Marko, inž. Alačević, Maričić Aleksa i F. Katunarić. Iz izlaganja dra Čulića proizlazi, da je bilo u 1936 35 slučajeva trbušnog tifusa (1 umro, ostali ozdravili) i 13 slučajeva paratifusa, dizenterije 10, škrleta 73, difterije 160, crvenog vjetra 39, dječje paralize 14, tetanusa 2 (oba smrtna slučaja).

Kroz dva mjeseca 1937 bilo je: 2 slučaja tifusa, škrleta 4, difterije 26 (21 ozdravio, 3 umrli), crvenog vjetra 7. Stanje bolesti danas je u gradu zadovoljavajuće. Zarazne bolesti kretale su se u 1936: 272 od kapavca kod muških i 97 kod ženskih, sifilisa primarnog 83 kod muških i 21 kod ženskih, sekundarnog sifilisa 562, mekog čankira 7 novih, a januaru 1937 23 slučaja nova od kapavca kod muških i 5 kod ženskih, primarnog sifilisa 11, a sekundarnog 28.

Rođeno je u 1936 u općini Split 1302 lica (od toga 46 mrtvorođenih). Umrlo je 698 osoba. Sada Split broji 44.906 stanovnika.

Vjenčalo se u 1936: 460 parova u Splitu.

Gradska ambulanta izvršila je 3586 pregleda, dok je u bolnicu opremljeno 626 osoba.

Nakon opširnog referata dra Čulića razvila se debata. (p)

GRADSKE VIJESTI

O jednoj socijalnoj instituciji govori se....

Split, 6 marta

Stvar se dešava u jednom X gradu, u kojem ljudi znadu štošta da pričaju, u kojem se dešavaju i dobra i zla.

I u potražnji senzacija, „novinarsko oko« nađe dosta toga, što izvjesnima ne prija da bude objavljeno, da se zato sazna u redovima šire čitalačke publike.

Ponavljamo scena se dešava u jednom X gradu. Ne mora to biti Split. Može to i da se desi drugdje, a ne samo u našem Splitu, jer na koncu nismo ni mi spličani najgori ljudi. I među nama ima iznimaka.

Tako se šapuće i priča, da je jedan šef jedne značajne socijalne ustanove u jednom gradu, kad su na njezino čelo došli ljudi drukčijeg političkog naziranja, skinuo sa svojih „junačkih" prsiju sokolsku značku. Sigurno zato, da njome ne bi izazivao nemir u duši svoga pretsjednika g. XY, koji u znaku jugoslovenskog Sokola vidi smetnju i protivnika za sprovodjenje »uticajne"! politike u dotičnoj instituciji.

Tim skidanjem sokolske značke taj šef htio je sigurno da i on doprinese udio za veliki cilj: da se ta „nova" politika može nesmetano da sprovodi.

Pretsjednik te instituci|e pak priklonio se je onoj strani u toj instituciji koja je njegovoj političkoj ideologiji najsrodnija.

I uzajamnim pomaganjem, koje ih ništa ne smeta ako izaziva revolte u redovima nacionalne javnosti X grada, uspjevaju da u toj instituciji namještaju izvjesne individue, kojima se povjeravaju najvažniji poslovi a koji su međutim svojedobno bili pod istragom po ZAKONU O ZASTITI DRŽAVE. Tvrdi se, da je taj, koji pokriva to važno mjesto (ekonomat) bio osumnjičen za širenje. komunističke propagande. Uz njega zaposlena su još dvojica, za koje se šapuće da su takodjer čudnog političkog ponašanja.

U pokrajini pak namještaju se „drugovi" u svojstvu povjerenika, koji uz svoj redovni posao, nije isključeno, da mogu praviti i svoj „drugarsko-blagotvorni« uticaj.

Da li za ovo znadu svi ostaii članovi i ostalih odbora te socijalne institucije, koji nisu tako politički raspoloženi, a medju kojima ima čak i poznatih rodoljuba.

Negativnosti željezničke pruge Šibenik—Perković

treba čim prije otstraniti

jer to zahtjevaju komercijalni i turistički interesi grada

Šibenik, 5 marta.

Preksinoć se šibenčanima desila jedna za naše krajeve uobičajna neugodnost. Putnici, roba i pošta koja je išla putničkim vozom iz Šibenika u 5.25 posle podne bila je prisiljena da se vrati natrag u Šibenik i da ponovo krene za Perković i dalje tek brzim vozom u 8.20 u večer. Na taj način su oni putnici, roba i pošta koja je išla u pravcu Splita stigla tamo tek noćnim vozom.

Ovaj neosamljeni slučaj na pruzi Siverić—Perković—Slivno ponukao nas je da je u interesu Šibenika, njegovog komercialnog i turističkog interesa pokrenemo pitanje uredjenja saobraćaja na ovoj pruzi.

Poznato je da kod redovnog saobraća ja vožnja na pruzi Šibenik—Perković—Slivno, na pruzi dugoj oko 20 kilometara, traje 1 sat. S druge strane vožnja na pruzi Perković—Slivno—Split, pruzi koja je duga cca 70 kilometara, traje oko 75 minuta. Još kad se uoči jedna za željeznički saobraćaj ipak značajna činjenica da je pruga Šibenik—Perković samo jedan spoj na glavnu željezničku prugu, a time oslobodjena svih saobraćajnih pretrpavanja i smetnji, onda ova razlika u brzini prometa izmedju ovih dviju pruga je više nego porazna. Nemislimo da je ovoj sporosti kriva sama trasa pruge, bez da je ta krivica na samoj lokomotivi koja je ili stara ili joj je po nekom višem nalogu zabranjeno da vozi večom brzinom. Bez obzira na oboje ova anomalija našega grada u interesu gore spomenutih momenata mora da se što prije likvidira.

Interesi Šibenika u današnje doba napredka tehnike i brzine rada i saobraćaja nedozvoljavaju ovakovu sporost i potcjenjivanje. Pruga Šibenik—Perković —Slivno nije nikakav privjesak neke recimo Sipadove šumske željeznice koja treba povremeno da stane, da skupi pare e da bi mogla nastaviti put.

Mi se nadamo da će nadležni što prije urediti ovo pitanje i tako ga skinuti s dnevnog reda potreba ovog kraja, još prije prestojeće turističke sezone. (a)

»Primorje« (K. Novi) — Sibenik (šibenik)

Sutra na igralište „Šibenika« u Crnici odigrava se interesantna nogometna utakmica između snažne ekipe radničkog kluba »Šibenik" i prvaka Kaštela, starog poznanika, »Primorje« iz Kaštel-Novog. Ovo je još jedna prigoda da momčad „Sibenika" pokaže koliko je nadmašila ostale provincijske klubove i stekla svoje pravo da uđe u prvu grupu natjecatelja za prvenstvo S.n.p.

Momčad radničkog kluba »Sibenik" nastupa u istom sastavu kao i protiv „Doške" kada je odnijela sjajnu pobjedu od 8:1.

Utakmicu sudi novi sudac g, Blaće Mijo, koji je prilikom zadnjeg suđenja pokazao velike sposobnosti, a što će ovom prilikom još jednom potvrditi.

Utakmica počima u 3 s.

Od gata »Krke" prevaža motor.

[kar.]

VOKALNI KONCERAT

gđice Dore Bakotić

U ŠIBENIKU

Svoj prvi vokalni koncerat priređuje u našem gradu simpatična, talontirana i mlada umetnica gđica Dora Bakotić u četvrtak 11 marta u Gradskom kazalištu.

Gđica Dora Bakotić studirala je u Zagrebu kod najboljih naših pedagoga. Jedna od njenih vaspitačica je gđa Marija Kosirenčić, koja je svojevremeno bila učiteljica naše glasovite pevačice gđe Kunc.

Pre svojih studija gđica Bakotić nastupala je na raznim, više familjarnim, koncertima u Splitu. Na produkciji Državne Muzičke Akademije u Zagrebu a i na raznim drugim koncertima bila je zapažena i sa strane zagrebačke kritike pohvaljena. Po završetku svojih studija vratila se gdjica Dora u Split gde je već par puta nastupila pred splitsku javnost. Na molbu Kazališnog Društva u Splitu prvi put se je pojavila na daskama splitske pozornice u ulozi O Lio San u opereti »Viktorija i njen husar« gde je bila pohvaljena od splitske kritike i ako u toj ulozi nije mogla dati izražaja svojim pevačkim sposobnostima. Posle ovog nastupa priredila je vokalni koncerat u foyeru splitskog kazališta, o kojem se također kritika najbolje i najpohvalnije o njoj izrazila. Gđica Dora Bakotić poseduje izrazito lirski sopran, ugodno švetle boje i izrađene visine. Njezin mezzavoce i piano je mekan i topao. Ona poseduje preciznu i izrađenu tehniku u kojoj se oseća izvrsna škola i sigurna muzikalnost.

Gđica Dora Bakotić odlučila je da i u našem gradu pokaže široj ljavnosti svoju umetnost. Dali će šibenska publika znati da oceni ovu priredbu pitanje je! U našem gradu retke su ovako priredbe, mi se ipak nadamo da to neće ni najmanje smetati, te će šibenska javnost ispuniti kazalište i time najbolje pokazati da znade umetnost ceniti.

[g]

Mora li se domaćica mučiti?

Koliko olakšanja imade danas domaćica u selu i gradu: šivaće mašine u kući, štednjake u kuhinji, a u praonici ostala je ipak kod starog pomagala: trenice za trljanje rublja. Ima li ovaj posao i trud svoje opravdanje? Ne. Domaćica se ne treba danas više tužiti na krstobolju, na ispucane i nabrekle ruke. Otkako imade samodjelujuće sredstvo — SCHICHTOV RADION — domaćica nema više mukotrpnog rada, a rublje ostane lijepo i uščuvano.

MALA KRONIKA

Japanski dumping

Promućurni Japanci, koji nastoje da svoje proizvode plasiraju po cijelom svijetu, spremaju se sad da izvuku korist i prilikom krunisanja engleskog kralja. Ovaj put Japanci hoće da uvezu u Englesku ogroman broj engleskih zastava. Kad se zna da su pri pogrebu pok. kralja Đorđa V. sva školska djeca imala po jednu takvu zastavu engleski privrednici računaju da će Engleska tom prilikom izgubiti dvadesetpet miliona funti, ako se visokim carinama ne spriječi japanski dumping.

Brzina rastenja

Medju egzotičnim tropskim biljem bambusovo drvo raste najbrže. Od naših domaćih biljki najbrže naraste bundeva, a od šumskih drveta bor, jela i smrča, dok ostala drveta narastu godišnje jedva po koji milimetar.

„Droga istine"

Ljudi su se od uvijek trudili da pronađu kakvo sredstvo protiv laganja, a sad Englezi tvrde da je kod njih pronađen jedan serum koji onemogućava laganje. Pronalazač toga dao mu je ime „droga istine", a naučno „sodium e pipau". Ovo sredstvo se ubrizgava u vene i onaj kome se dade ta injekcija mora da govori istinu najmanje četvrsata.

Jedan saradnik „Dejli Mela" htio je da provjeri dejstvo toga seruma. pa su mu dali injekciju. — Prije toga zabilježio je neka pitanja na koje nije imao namjeru da ni pod koju cjenu dade odgovore. Međutim, pod dejstvom toga sretstva on je sve izbrbljao, što znači da nije bio u stanju da ne odgovori na ta pitanja.

Kauboji se odbacuju

U američkoj državi Nevadi sada se vrše pokušaji da se divlji i bijesni konji, koje su do sada kauboji sa drugih konja lasom hvatali, odsada hvataju lasom bačenim iz vazduha sa avijona. U ovu svrhu opotrebljavaju se mali sportski avioni. Američki avijatičar i poznati sportista Bremak je već na polju ovog novog sporta pokazalo velike uspjehe i lakše i brže hvatao bijesne i divlje konje iz aviona, nego kauboji. Kauboji se baš ne raduju mnogo ovoj konkurenciji.

SPORT

U susretu sa »prvakom države«

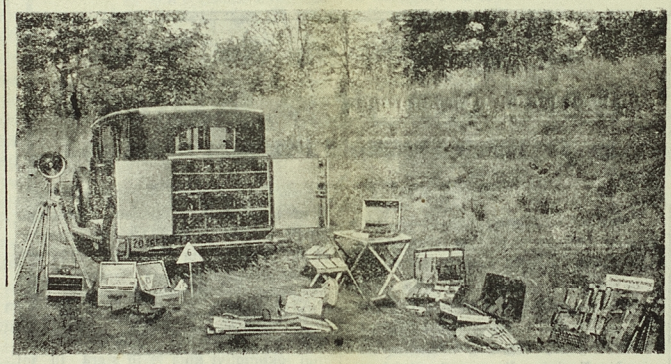
Hajduk će pokazati svoju formu

dali je onakova, kao što je negda bila

Split, 5 marta.

Veliko interesovanje vlada za ovu utakmicu jer će nam ona najbolje pokazati da li današnji „Hajduk" može, kao negdašnji, da savlada najbolje u državi. Da se je ova utakmica održala u oktobru ili novembru prošle godine mnogo manja strepnja bi obuzela sve primorske sportiste od Knina do Kotora. Jer su svi oni jednako ponosili sa svojim primorskim prvakom, koji nije samo otskakao nad svim dalmatinskim klubovima, već je u svoje zlatno doba od 1924 do 1930, bio strah i trepet svim beogradskim i zagrebačkim klubovima bez razlike. Veliki polet i kratka igra, koja je tražila da igrači budu dobri tehničari, jer se je pucalo unutrašnjom stranom noge, što je mnogo teže nego „špicom", oduševljavalo je svu jugoslovensku publiku. Kratkog dodavanja više nema, što je i bolje, jer glavno je iznenaditi protivnika, a s poletom „Hajduci" igraju tek s vremena na vreme. Ne shvaća se više tako ozbiljno fakt, da je Split, koji je nekoliko puta manji a barem 10 puta siromašniji od Zagreba i Beograda, mogao dugo godina da prednjači u futbalu. Preko toga se prelazi, kao da je prošlost slučajno bila velika a ne zato što su ondašnji igrači to h t j e l i. Treba samo više trenirati i to one „najprostije" stvari a ne samo na treninzima igrati na 2 gola. Onda se ne bi toliko govorilo o nemoći „Hajdukove" navale već bi ona i dalje bila opasna kao i onda kad su u njom igrali Benčić i braća Bonačić. Ne najbolja forma u kojoj se danas „bijeli" nalaze ne znači da „Hajduk" ne bi mogao dobro zaigrati, jer nas on često iznenadjuje svojom promjenljivom igrom. Ali jedno ne bismo željeli da se ponovi.

Ako „Hajduk" bude bolji od državnog prvaka, kao što je bio i na utakmici u Splitu 1935, pravo bi bilo da svoju nadmoć izrazi i u golovima. Već 2 zadnja puta on je igrao neriješeno sa svojim velikim protivnikom iako je oba puta imao više šansi da da goal od BSK—a. Velika trema, nervoza i slabo povjerenje u same sebe uhvati navalne igrače i oni sami 3 metra pred goalom promaše cilj. Iako „Hajduk" nije prvak Države ipak ni on nije komudrago, i on „ima konja za utrku", i on može samo kad hoće. Neka dakle zapne, pa će 500 primorskih sportista, koji će se sjatit iz cijele Dalmacije, za dovoljni napustiti igralište vjerujući, da bi se mogla vratiti ona zlatna „Hajdukova" stasa vremena. Dakle „bijeli" napred, pregaoca Bog pomaže. A. D.

Naša slika prikazuje jedan zgodno uređen automobil za nedeljne izlete u prirodu. Na stražnjoj strani sagrađeno je spremište za sve najnužnije pri ovakvim izletima.

MALI OGLASNIK

Do 15 riječi D. 6, svaka daljnja reč 50 p. (uvrštava se najmanje 2 puta)
Pripoceno po retku D 10 — Oglasi po tarifi

SOBA, stan, lokal ili druge prazne prostorije najbrže ćete unajmiti preko malog oglasnika mjesne Štampe. »Tribuna« će vam te oglase donijeti uz umjeren honorar. Male oglase za naš list prima administracija preko cijelog dana.

Pisaću mašinu [portable] polovnu, modernijeg sistema, marka sporedna, kupio bi. Ponude na upravu lista.

Najnovije zakonski propisane tiskanice

Molba za smanjonje duga formular koji se upućuje sres. sudovima

Knjiga kontrola alkoholnih pića Unos — izaos molba općini radi izdanja uverenja

Zemljoradničko uvjerenje koje općina upušta

Obračun iz kupov. robe na kred. iz ostalih pravn. odnosa.

Obligacije zemlj. rad. dugova po 100 kom. vrlo umjerene cijene po komadu Din. 1.—

Opomene dužnicima zemljoradnicima 100 kom. Din. 15.—

Molbe za dozvolu prodaja vlast. vina 100 kom Din. 25

nabavlja se kod:

Tiskare E. Vitaliani i Sin · Šibenik

Privredni pregled

× **Izvoz iz šibenske luke u februaru o. g.** Izvoz drveta iz šibenske luke u prošlom mjesecu iznosio je 11.200 prostornih metara, bauksita 5.830 tona, zatim 100 volova i 400 tona sitnog ugljena. Po državama na prvom mjestu stoje države Južne Amerike odnosno Argentina, zatim Njemačka, Engleska i Italija. U Italiju je izvežen ugalj u Argentinu i Englesku drvo, u Njemačku bauksit i 2600 prostornih metara drveta. Volovi su izveženi u Gibraltar. Prevoz je izvršilo 19 parobroda, od kojih 10 domaćih, a 9 stranih.

× **Porast cijena dalmatinskog vina** Uslijed velike potražnje dalmatinskih vina iz Cehoslovačke i Njemačke cijene vinu su skočile, tako da se crno vino prodaje po 2 dinara litar, bijelo 2.25, a dalmatinski dingač po 3.50 do 4 dinara po litri, franko skladište.

Roman „TRIBUNE"

JOSIP BODULIĆ:

Tako je sudbina htela....

(Nastavak 6)

Par meseci posle svog dolaska u Dubrovnik Branimir se potpuno uživio u rad i običaje akademičara. Vojna disciplina i sve s njome u vezi, novajlijama nije baš bila prijatna, ali već pri koncu prvog godišta oni su bili „stari akademci". I oni su znali za ilegalna vrata kroz koja se bežalo „u varoš".

Rano proleće i njegovi topli dani na našem primorju vukli su još više akademce na male avanture. Bilo je to marta meseca oko 10 sati na večer. Dva starija Branimirova druga uspela su nagovoriti ga da s njima utekne u grad. Po Branimirovom shvatanju discipline to je bio riskantan podvig. No brzo se smirio jer ga drugovi nisu odveli ni na šetnju, ni u javni lokal, već u jednu privatnu kuću. Bio je to jedan od mnogih dvorova starih dubrovačkih gospara koji je svojom fasadom kazivao o bogatstvu dubrovačke vlastele. Ulazna vrata sa velikom zvekirom prostranim dvorištem, velikim balkonima, odisali su mirom i tišinom svojih velikih salona u kojima su stare fotelje mogle mnogo da pričaju o ljubavi vođenim u njihovom okrilju.

Svake subote gospođa Dora sa svojim kćerkama primalaje goste koji su se obično kod njih sakupljali. Bio je to jedan elitni krug u koji nije bilo lako prodreti. Naročito zbog starih poznanstva i intimnosti koja je iz tih poznanstva sledila. Andrija i Ivan bili su skoro domaći, jer je Ivo bio iz prijateljske porodice, a Andrija njegov rodak iz Zagreba. Oni su obično subotom bežali iz akademije i dolazili gospođi Dori u posete. Razgovarajući o akademiji i o životu u njoj jednom je zgodom došo razgovor i o Branimiru. Čuvši o njemu sve najlepše gospođa Dora se zainteresovala za njega i iskazala želju da i njega dovedu jednom zgodom. Tako je eto ove večeri i Branimir bio primljen u ovo intimno društvo.

Lep mladić kakav je bio Branimir odmah je osvojio simpatije nove sredine kojom se i on ubrzo oduševio. Intimnost starinskih, ali lepih salona gospođe Dore neobično ga je zanosila. Kad su pitomci došli, društvo je bilo u dobrom raspoloženju, pa nisu morali da se naročito snalaze. Mlada kćer gospođe Dore upravo je otsvirala neki operni komad na klaviru. Gospođica Zorka s osmehom je odvratila na pozdrav lepog Branimira. Ono šta joj je Andrija o njemu pričao, bar joj je tako izgledalo, bilo je daleko manje od onoga šta je u stvari videla. Kad su se rukovali, ona mu je čvrsto stisnula ruku i uputila mu značajan pogled. Kako je raslo raspoloženje društva, tako su se gosti sve više grupisali u pojedine grupe i započinjali uži intimniji razgovor.

Gospođici Zorki, koja je osečala prisutnost lepog akademca, nije bilo prijatno u društvu starijih gostiju. Ona je iskoristila prvu priliku i povukla Branimira u čošak sporednog salona želeći da bude sama i da se s njime slobodnije porazgovori.

Branimir se bio zainteresovao za partiju šaha koju su igrali dva stara gospodina, bivši gradski načelnik gospar Pero i bivši viši sudski savetnik gospar Gjivo. Branimir je voleo šah, pa se i zanio igrom, tako da nije ni opazio kad mu se lepa Zorka približila i intimno nagnula nad rame, kao da želi i ona kibicovati. No to je bilo samo za čas. Ko zanesena igrom gospodica Zorka je neopazice uhvatila Branimira za ruku. To je bilo dosta da se Branimir prene i da svrati na nju svoju pozornost. Pogledi su im se sukobili. To je bilo dovoljno da Branimir napusti igru i podje za njom. Do malog salona nisu progovorili ni jedne reči. Mali salon zavijen u polutamu sa svojim staromodnim nameštajem, obloženim u baršun, sakriven od okolne buke i radoznalih pogleda, bio je stvoren za ljubavne razgovore i sastanke. Zorka i Branimir uđoše i ko po dogovoru skupa se zaputiše do jednog divana u najtamnijem uglu salona. Sedoše jedno blizu drugog, pogledi im se sukobiše i ruke kao nesvesno zahvatiše se. Nastade tajac. Najednom pustiše ruke, trgnuše se i Branimir kao da se je rastreznio prvi prekine i ako ugodno šutnju.

(nastaviće se)

Direktor: HAMILKAR VITALIJANI — Glavni i odgovorni urednik: BRUNOSLAV J. LORINI — Stampa: Tiskara E. Vitaliani i Sin, Sibenik — Platilo i tuživo u Sibenik